

Onderwerp: **Beleid kinderopvang en luchtkwaliteit**

Samenvatting raadsvoorstel

Het voorstel betreft beoordeling van de geschiktheid van kinderopvanglocaties in relatie tot de luchtkwaliteit. Wij volgen in principe het advies van de GGD. Omdat dit tot uitkomsten leidt die het aanbod van kinderopvang te veel beperkt en het een gegeven is dat de luchtkwaliteit in onze gemeente de laatste jaren aanmerkelijk is verbeterd, menen wij in een aantal gevallen verantwoord van het advies van de GGD af te kunnen wijken. Om deze afweging te kunnen maken hebben wij een eigen beleid ontwikkeld dat omschrijft in welke gevallen we het advies van de GGD niet volgen.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met het Beleid gevoelige groepen kinderopvang luchtkwaliteit.

1. Inleiding

Het bieden van een veilige en gezonde omgeving (binnen- en buitenmilieu) is onderdeel van een verantwoord beleid voor de leefomgeving. Luchtverontreiniging is één van de belangrijkste milieugerelateerde gezondheidsrisico's. Kinderen zijn extra gevoelig voor luchtverontreiniging. Ze hebben daardoor meer kans op gezondheidsklachten door luchtverontreiniging.

De GGD Gelderland-Midden is toezichthouder kinderopvang voor de gemeenten in de regio. Vanuit die rol neemt zij sinds 2020 de gezondheidsrisico's door luchtverontreiniging nadrukkelijker mee in de beoordeling van aanvragen voor nieuwe locaties kinderopvang. Gezien het agrarische karakter van de gemeente Barneveld en de ligging van kernen aan de snelweg, heeft de nieuwe werkwijze van de GGD veel gevolgen. De GGD hanteert bij de beoordeling richtlijnen die zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek. Deze richtlijnen komen (nog) niet overeen met de Europese milieuwetgeving en het besluit Gevoelige bestemmingen dat de gemeente bij woningbouw hanteert (huidige realiteit).

Gezondheid is belangrijk en daarom is het advies van de GGD zwaarwegend. Er zijn echter ook andere maatschappelijke belangen die de gemeente moet meewegen in het uiteindelijke besluit.

Als we de adviezen van de GGD met betrekking tot luchtkwaliteit volgen, leidt dit ertoe dat er in veel delen van de gemeente Barneveld geen nieuwe locaties voor kinderopvang kunnen starten. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om kinderopvanglocaties toe te laten en daarbij het advies van de GGD mee te wegen. Hiervoor is bijgaand beleid geschreven dat beschrijft hoe we de aanvragen voor het starten van nieuwe kinderopvanglocaties beoordelen met betrekking tot luchtkwaliteit.

2. Door de raad gestelde kaders

Er is in onze gemeente geen specifiek beleid vastgesteld als het gaat om de bescherming van gevoelige groepen. Bij ruimtelijke ontwikkelingen toetsen we aan de kaders die de Wet milieubeheer stelt. Onderdeel van die toetsing is de luchtkwaliteit. De wet kent met het Besluit gevoelige groepen wel een extra bescherming van gevoelige groepen als het gaat om luchtkwaliteit in de buurt van drukke wegen of snelwegen.

3. Effect/Meetbare doelstellingen

- a) Meetbaar effect: minder belemmeringen om een kinderopvanglocatie te starten zonder kinderen in een ongezonde situatie te brengen.
- b) Maatschappelijk effect: voldoende kinderopvangmogelijkheden in alle kernen rekening houdend met het belang van een schone luchtkwaliteit.

4a. Argumenten

Het is belangrijk dat er in onze gemeente voldoende mogelijkheden voor kinderopvang zijn en dat deze opvang in de buurt in alle kernen en verspreid over het buitengebied mogelijk is. Daarbij is het belangrijk dat de kinderen een veilige en gezonde opvang wordt geboden. Het is de taak van de GGD om de locatie van de beoogde kinderopvang te controleren. De GGD toetst of de opvang voldoet aan de eisen van de Wet kinderopvang en adviseert de gemeente. Onderdeel van deze toetsing is de luchtkwaliteit. De GGD toetst niet aan de werkelijke luchtkwaliteit maar hanteert vaste afstanden. Aanvragen voor kinderopvanglocaties binnen deze afstanden krijgen een negatief advies.

Omdat we het belangrijk vinden dat er voldoende kinderopvang kan plaatsvinden, stellen we een andere systematiek voor waar we in een aantal gevallen afwijken van het advies van de GGD. Het is onze verwachting dat de voorgestelde systematiek niet leidt tot meer gezondheidsschade bij kinderen dan in hun reguliere thuissituatie. Daar komt bij dat de gemeente voortdurend streeft naar een betere luchtkwaliteit en daar al veel resultaten op heeft behaald. Zie hiervoor de Monitoringsrapportage NSL 2020, Stand van zaken Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, RIVM-rapport 2020-0164.

4b. Tegenargumenten/kanttekeningen

De GGD baseert haar adviezen die uitgaan van vaste afstanden op grond van wetenschappelijk onderzoek. Deze onderzoeken tonen aan dat er gezondheidsschade optreedt als mensen zich binnen bepaalde afstanden van snelwegen, drukke wegen of veehouderijen bevinden. Volgens de GGD treedt dat ook op als wordt voldaan aan de advieswaarden van de WHO. Het is daarom volgens de GGD vanuit het voorzorgprincipe beter om de geadviseerde afstanden aan te houden.

We staan kinderopvanglocaties toe om te registreren, ook al weten we dat in sommige gevallen de luchtkwaliteit ter plaatse minder is dan gewenst uitgaande van de vaste afstanden van de GGD. Het is daarom van belang om ons blijvend in te zetten op een gezonde luchtkwaliteit. We doen dit onder andere door onze deelname aan het Schone Lucht Akkoord (SLA). Het doel van het SLA is om met schonere lucht een gezondheidswinst te boeken van 50% in 2030 ten opzichte van 2016. Dat streven is bereikt als wordt voldaan aan de WHO-advieswaarden. Bij het afsluiten van het SLA golden nog de advieswaarden uit 2005. In 2021 zijn deze aanzienlijk aangescherpt. In Barneveld voldoen we nu, medio 2022, behalve voor de zeer fijne fractie fijn stof, grotendeels aan de advieswaarden van de WHO die tot medio 2021 golden.

5. Alternatieve scenario's

Het alternatieve scenario is dat we de adviezen van de GGD onverkort volgen. Dan zorgen we ervoor dat de kinderen worden opgevangen op locaties waar de lucht relatief schoon is. Dit alternatieve scenario heeft echter een aantal nadelen:

- We laten toe dat kinderen opgroeien in situaties die we voor kinderopvang als ongezond beschouwen, terwijl we planologisch hebben geoordeeld dat de locatie voldoet (toets goede ruimtelijke ordening). Dat is lastig uit te leggen.
- Het strikt vasthouden aan de afstandseisen leidt ertoe dat er te weinig kinderopvang kan worden gerealiseerd in Barneveld.

6. Proces

Vervolg/besluitvormingsproces (inclusief participatie):

Het voorstel is allereerst besproken met de GGD. Hun vragen, argumenten en afwegingen zijn meegenomen en afgewogen. In het raadsvoorstel en in het beleid zijn deze verwerkt. Vervolgens zijn op 4 april 2022 de kinderopvanghouders geïnformeerd over het voorgestelde beleid. In de bijeenkomst bleek steun voor het voorgestelde beleid en was er waardering voor dat Barneveld actief nadenkt over oplossingen.

Vervolgstappen/planning/uitvoering:

Na uw besluit zullen wij in gevallen waarin de GGD negatief adviseert op het onderdeel luchtkwaliteit, de aanvragen toetsen aan ons beleid om zodoende tot een afgewogen oordeel te komen.

Communicatie

Na uw besluit worden de kinderopvanghouders (kinderdagopvang en gastouderbureaus), de GGD en de regionale werkgroep gezonde kinderopvang over uw besluit geïnformeerd.

Evaluatie/controle:

Wij evalueren het beleid na een jaar om te kijken of deze voldoende aansluit bij de praktijk en de werkwijze van de GGD.

7. Risico's

1. Om de luchtkwaliteit verder te verbeteren zijn wij voor een belangrijk deel afhankelijk van nationale wetgeving. Wanneer er onvoldoende prikkels zijn om uitstoot te verminderen, kunnen wij in Barneveld de gestelde normen niet halen. Richting andere overheden dienen wij de noodzaak van maatregelen blijvend te onderstrepen.
2. Het niet volgen van adviezen van de GGD kan een beeld oproepen dat wij onvoldoende acht slaan op luchtkwaliteit in relatie tot gezondheid. Daarom is het van belang dat wij goed blijven monitoren, uitgaan van actuele data en ontwikkelingen en blijven werken aan het terugdringen van fijnstof.

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
de secretaris, de burgemeester,
W. Wieringa J.J. Luteijn

Bijlagen:
Beleid kinderopvang en luchtkwaliteit.